

‘Naar de stembus met gevaar voor eigen leven’

Ben je achttien jaar of ouder? Dan mag je in Nederland stemmen. Je mag dan meebeslissen over plannen voor ons land. Dat lijkt heel gewoon. Maar in veel landen is het best bijzonder als je kunt stemmen. Zeker als er een oorlog is (geweest)...

Nederlandse militairen in Cambodja

Stemmen

In Nederland mag iedereen meebeslissen over ons land. Er is dus niet één leider die in z'n eentje de regels bepaalt. Maar in heel Nederland wonen meer dan 17 miljoen mensen. Je kunt dan niet allemaal tegelijk en door elkaar roepen wat je wilt. Gelukkig hebben we de politiek. Dat zijn mensen die voor ons land plannen bedenken. En dingen voor het land regelen. De andere mensen mogen die mensen kiezen. Ze kiezen dan de persoon die volgens hen de beste plannen heeft. Dat heet stemmen.

Kiesrecht

Elke Nederlander vanaf achttien jaar mag stemmen. Vroeger was dit anders. Tot 1917 mochten in Nederland alleen rijke mannen met een goede opleiding stemmen. Maar steeds meer mensen vonden dat niet eerlijk. Ze wilden dat ook mensen die niet rijk waren konden stemmen. Daarom veranderde in 1917 de wet. Vanaf toen mochten alle Nederlandse mannen vanaf 25 jaar stemmen. Vrouwen mochten nog niet stemmen. In 1919 kregen vrouwen ook het recht om te stemmen. Dat is nu honderd jaar geleden.

Nederlandse militairen helpen bij verkiezingen ver weg

Dat je mag stemmen is in Nederland heel gewoon. Maar dat is het niet in landen waar oorlog is geweest. Soldaten uit Nederland gaan regelmatig naar landen waar een oorlog is afgelopen. Ze helpen er bij de opbouw van het land. En bij het houden van nieuwe verkiezingen. Willem, Wim en John vertellen erover.

Cambodja

Veteranen Wim en Willem gingen naar Cambodja. Wim vertelt: 'We hielpen met het klaarmaken van de stemlokalen. We moesten door het hele land spullen rondbrengen. Bijvoorbeeld bureaus en apparaten om stroom mee op te wekken. En heel veel flessen drinkwater. We moesten erg voorzichtig zijn. Het moest zo lang mogelijk geheim blijven waar de stemlokalen waren. Anders werden er misschien bommen gelegd. Want niet iedereen was blij dat er verkiezingen kwamen.' Willem vertelt: 'Bij de verkiezingen in Cambodja was het best gevaarlijk. Toch gingen de mensen stemmen. Soms zelfs met gevaar voor eigen leven. Dat vond ik echt bijzonder. Gelukkig werden de verkiezingen een succes.'

Angola

Veteraan John ging naar Angola. Hij vertelt: 'We controleerden of de verkiezingen eerlijk gingen. Het was best lastig. We moesten een heel groot gebied in de gaten houden. En we waren maar met zo'n twintig soldaten. Het was ook lastig omdat het land vol lag met mijnen. En veel wegen waren kapot.' De twee dagen van de verkiezingen vond John het leukst. 'Het was zo feestelijk!', vertelt John. 'Heel veel mensen gingen stemmen. Je voelde aan alles dat de mensen nieuwe hoop kregen. Ik vind het fantastisch dat wij daaraan hebben meegewerkt!'

Bron: veteraneninstituut.nl, tweedekamer.nl, ikviermijnstem.nl, schooltv.nl

Woordenlijst

de veteraan = een soldaat die in het buitenland heeft gewerkt